
Zielona Góra, st. 18, wyk. VII, gm. loco, woj. zielonogórskie, AZP 62-14/31

Informator Archeologiczny : badania 32, 217-218

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ZAWYKI, st. 35, gm. Suraż, woj. białostockie, AZP 42-85/74

- osada kultury trzcinieckiej lub łużyckiej
- cmentarzysko wczesnośredniowieczne (XI-XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 16 do 29 sierpnia przez Małgorzatę Karczewską i Macieja Karczewskiego (Podlasko-Mazurska Pracownia Archeologiczna). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 116,85 m².

W trzech wykopach badawczych odkryto warstwę kulturową, zawierającą ceramikę kultury trzcinieckiej lub łużyckiej, 6 wczesnośredniowiecznych pochówków szkieletowych i 5 innych obiektów o nieokreślonej chronologii i funkcji.

Warstwa kulturowa związana z relikami osady kultury trzcinieckiej lub łużyckiej odsłonięta została bezpośrednio pod warstwą orną w wykopach I i II, zlokalizowanych w północnej i południowej części stanowiska. W wykopie I warstwa ta zachowała się jedynie fragmentarycznie w postaci nieregularnych zaciemnień o miąższości od 7 do 4 cm, z niecharakterystycznymi fragmentami naczyń kultury trzcinieckiej lub łużyckiej o cechach I grupy technologicznej warsztatu ceramicznego tych kultur. Jej część odsłonięta została również na złożu wtórnym w zasypiskach wczesnośredniowiecznych jam grobowych odkrytych w tym wykopie. Miąższość warstwy kulturowej odsłoniętej w wykopie II wynosiła od 25 do 30 cm. Ceramika kultury trzcinieckiej lub łużyckiej wystąpiła tu w dwóch warstwach - w odsłoniętej bezpośrednio pod warstwą orną warstwą żółtoszarego, drobnoziarnistego piasku i szarożółtego, drobnoziarnistego piasku zalegającego między tą warstwą a żółtorudym, drobno- i średnioziarnistym piaskiem z naturalnymi skupiskami kamieni.

W południowej części wykopu I odsłonięty został północny skraj wczesnośredniowiecznego cmentarzyska rzędowego. Eksplorowane groby ułożone były w trzech rzędach o przebiegu z południowego zachodu na północny wschód. W większości przypadków dłuższe osie jam grobowych zorientowane były wzdłuż linii północny zachód - południowy wschód, jedynie grób 6 zorientowany był wzdłuż kierunków południowy zachód - północny wschód. Szkielety lub ich fragmenty zachowały się w grobach 1, 2, 4 i 6. Zmarli ułożeni byli w pozycji wyprostowanej na wznak z głową zorientowaną na północny zachód (groby 1, 2, 4) lub południowy zachód (grób 6), z rękami ułożonymi wzdłuż tułowia. Pojedyncze kamienie odnalezione w wypełniskach wszystkich jam grobowych mogą stanowić pozostałości zniszczonych obudów kamiennych. Wyposażenie odkryto w trzech jamach grobowych: grób 1 - mocno skorodowany, mały nóż żelazny oraz odlane z brązu: sprzączka i dwa kółka do pasa; grób 5 - 37 paciorków szklanych; grób 6 - kabłączek skroniowy typu I wg K. Musianowicz i kolia 56 paciorków szklanych.

Poza grobami oddzielną kategorię obiektów stanowiły nieckowate jamy o głębokości od 56,5 do 95 cm, pozbawione materiału zabytkowego, o niemożliwej do jednoznacznego ustalenia chronologii i funkcji. Cztery z nich - obiekty 1, 2, 4 i 5 odkryto w wykopie I, a obiekt 3 - w wykopie III zlokalizowanym we wschodniej części stanowiska. Stropy wypełnisk wszystkich jam, odsłonięte były bezpośrednio pod warstwą orną.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Państwowym Muzeum w Białymstoku. Badania będą kontynuowane.

ZIELONA GÓRA, st. 18, wyk. VII, gm. *loco*, woj. zielonogórskie, AZP 62-14/31

- miasto (od wczesnego średniowiecza po nowożytność)

Archeologiczne badania wyprzedzające budowę, przeprowadzone w okresie od 5 maja do 4 września, przez Jerzego Tomasza Nowickiego (Pracownia Usług Archeologicznych). Finansowane przez inwestora prywatnego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 300 m².

W trakcie prac eksplorowano warstwy kulturowe poczynając od późnych faz wczesnego średniowiecza (faza F-2, poł. XIII w. - 1 poł. XIV w.), poprzez okres późnego średniowiecza do czasów nowożytnych. Stwierdzono także ślady osadnictwa kultury łużyckiej - 2 fragmenty ceramiki. W ramach warstw kulturowych wyeksplorowano kilka obiektów m.in. 2 piece oraz kloakę.

Natrafiono na ślady konstrukcji drewnianych związanych z późnośredniowieczną zabudową

miasta. W północnej części wykopu stwierdzono istnienie zabudowy - pozostałości piwnic 2 budynków, z zachowanymi ciągami komunikacyjnymi. Zabudowę w północno-wschodniej części działki można wstępnie datować na XVI w., a nawet być może łączyć z późną fazą gotyku, z przebudową obiektu w XVIII w.

Natomiast budynek w północno-zachodniej części działki został przebudowany po roku 1780 (datowanie monetą uzyskaną ze spoin cegieł muru) - posadowienie piwnic budynku przecina warstwy pochodzące z XVII/XVIII w. Budynki XVIII-wieczne, o szachulcowej konstrukcji ścian, zostały posadowione na warstwie niwelacyjnej budynków wcześniejszych, również o szachulcowej konstrukcji ścian, zniszczonych w pożarze.

W wyniku badań uzyskano liczny materiał archeologiczny: około 50 000 fragmentów ceramiki, 10 000 fragmentów kaflów piecowych, przęsłiki gliniane, ceramiczne pionki do gry, gliniane, kamienne oraz szklaną kulkę do gry, fragment figurki terakotowej renesansowej(?), liczne przedmioty wykonane z żelaza (m.in. fragmenty gwoździ, noży, podków, okuć, sprzączek), przedmioty brązowe (blaszki, okucia, cekiny, szpilki) i srebrne (obrączka?), 29 monet srebrnych i miedzianych, grzebień kościany, kostka kościana do gry, kościane paciorki, liczne fragmenty naczyń szklanych m.in. paciorki i koraliki szklane.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Świdnicy.

Badania nie będą kontynuowane.

Żary, st. 4 (wykop 4), gm. *loco*, woj. zielonogórskie, AZP 68-10/25 - patrz: późne średniowiecze

Żegotki, st. 5 (GAZ 376), gm. Strzelno, woj. bydgoskie - patrz: neolit